1859. **N°. 152.**

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 21 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 20 December.

Door Z. M. is bepaald dat de garnizoens-verandering van verschillende corpsen des legers in het volgende jaar niet zal plaats hebben; alleen zullen de gedetacheerde compagniën van onderscheidene corpsen, in kleine garnizoenen gevestigd, door andere vervangen worden en zulks omdat bij de regering het voornemen bestaat, de verschillende corpsen des legers zoo veel mogelijk in groote en vaste garnizoenen te stationneren. De 4de comp. van het reg. veld-artillerie te 's Gravenhage in bezetting zal aldaar verblijven en niet, zoo als jaarlijks plaats heeft, door eene compagnie van het reg. rijdende artillerie vervangen worden. Het 2de bat. (grenadiers) van het reg. grenadiers en jagers, alhier in bezetting, zal mede niet worden afgelost. — Door Z. M. is verder bepaald, dat het reg. rijdende artillerie van hier in het volgende jaar naar een ander, nader te bepalen, garnizoen zal verplaatst worden.

— Wij meenen de aandacht onzer lezers te moeten vestigen op het allerbelangrijkste hierachter aangekondigde werk, getiteld: *De Pelgrim-vaders of Puriteinen, stichters van Nieuw-Engeland*, door W. H. Bartlett en dr. E. B. Swalue. Om over de belangrijkheid van dit werk te oordeelen diene, dat Bartlett zijne mededeelingen getrokken heeft uit de beste tot hiertoe over de Puriteinen geschreven werken van Bradfort, Young, Summer, Hunter, Waddington en Russell, van welke Summer te Leyden in het Archief nasporingen had gedaan en het resultaat daarvan in zijn werk heeft opgenomen. Dr. Swalue heeft daarbij gebruik gemaakt van het sedert de uitgave van Bartlett's geschrift in 't licht verschenen werk van Steele (Chief of the Pelgrims, 1857) en daarenboven de stukken in de stedelijke en kerkelijke archieven te Leyden, Amsterdam en Middelburg betreffende de Puriteinen geraadpleegd, en eindelijk door nadere inlichtingen uit Amerika en hier te lande zich beijverd, om het werk zoo volledig mogelijk te maken. De geschiedenis van deze merkwaardige sekte is hoogst belangrijk voor Nederlanders, onder wie zij ongeveer de helft eener eeuw hebben verkeerd. Hunne lotgevallen zijn zoo belangwekkend en avontuurlijk, dat men de oorspronkelijke verhalen, door Bartlett opgenomen, lezende, zou meenen een verdicht verhaal voor zich te hebben. Het werk verdient vooral in dezen tijd, waarin de oude grieven tegen de Puriteinen, zonder inachtneming van den tijd en de omstandigheden waaronder zij leefden en handelden, worden herhaald, behartiging, en zal door geleerden zoowel als bij het overige beschaafde publiek met groot genoegen ontvangen worden.

— De weleerw. heer C. E. Schermer herdacht gisteren zijn 25sten verjaardag als pastoor der r. k. gemeente te Voorschoten. De kerk was net versierd en prijkte met toepasselijke opschriften. Groot was de toevloed van de leden der gemeente, die aan de plegtige godsdienstoefening, ten 10 ure gehouden, deel namen. Ook zeer vele notabelen van het dorp bragten bij die gelegenheid hulde aan den eenvoudigen man, die, schoon reeds in den avond zijns levens, steeds met gepasten ijver zijn herderlijk ambt vervult en algemeen geacht en bemind is.

— Het getal der militairen, die gedurende de maand November jl. voor de dienst in Indië aangeworven en gekleed zijn, bedraagt 368 man.

— Uit Rotterdam meldt men dat gisteren het ijs aldaar nog drijvende was, soms echter met zeer groote velden. Er waren op dien dag nog 7 zee-stoombooten voor de stad aangekomen.

— Onlangs kwam te Apeldoorn een persoon in zwaar beschonken toestand te huis, terwijl zijne vrouw reeds te bed en eveneens beschonken was. Hij thans schijnt zijne plaats bij den brandenden haard te hebben genomen, [illegible], dat hij [illegible] in het vuur is geraakt en zich op de [illegible] heeft gebrand, zoodat men aan zijn behoud wanhoopt. Zijne vrouw heeft van het gebeurde en het geschreeuw van haren man niets vernomen en zoude waarschijnlijk haren man eerst hebben uitgeslapen, zoo niet de buren, uit den slaap gewekt, te hulp waren gekomen en haar hadden doen ontwaken.

— Te Hesselingen, gemeente Staphorst, heeft R. Meesters gedurende 60 jaren den post van hoofdonderwijzer bekleed. Hij heeft dit gedaan in de eerste jaren tegen eene jaarlijksche bezoldiging van *f* 30 à 40. Nu in de laatste jaren werd dit inkomen verhoogd door eene rijkstoelage tot *f* 66. Voor die som onderwees de man de jeugd van 1 November tot aan Paschen.

— Nabij Uithuistermeden (Groningen) is in den nacht van 11 op 12 dezer een vaartuig, met cementsteenen geladen, gezonken. De bemanning is na 3½ uur te hebben rondgezworven, behouden aangeland en door de ingezetenen van genoemd dorp behoorlijk verpleegd.

— Te Alexandrië in Egypte is den 29sten November ll. overleden de heer J. H. van Gent, in leven ridder der orde van den H. Gregorius, lid van den gemeenteraad te Schiedam en een der voornaamste kooplieden aldaar. Hij was op de terugreis van een togt naar het H. Land, werwaarts hij zich in gezelschap van twee geestelijken, den pastoor der O. L. V. kerk te Schiedam en dien der R. K. gemeente te Scheveningen, had begeven.

's GRAVENHAGE, 20 December.

Tot burgemeester zijn benoemd: te Sluipwijk en Stein, de heer H. C. Schuyt van Castricum, thans burgemeester te Pernis, en te Pernis, de heer A. A. J. C. Cremer.

— Tot notaris zijn benoemd: te 's Gravenhage de heer mr. B. van der Haak, en te Dinxperlo de heer J. B. W. Maitland, beide cand.-notaris.

— Aan den heer mr. S. J. E. Rau is op verzoek eervol ontslag verleend als regter in de arrond.-regtbank te Nijmegen.

— Z. M. heeft goedgevonden den luit.-kolonel D. W. F. Pieboq, adjudant in het prov. kommandement van Groningen en Drenthe, ingevolge zijne aanvrage, op pensioen te stellen; en te benoemen: tot majoor en adjudant in genoemd kommandement, den kapitein der 1ste kl. jhr. E. L. J. A. C. Wentholt, van het 2de reg. infanterie; bij het 7de reg. infanterie tot kapitein van de 3de kl. den 1sten luit. W. A. F. G. de Hartitzsch, van het reg. grenadiers en jagers.

— Z. M. heeft aan den heer H. W. baron van Aylva van Pallandt, opperkamerheer des konings, staatsraad in buitengewone dienst, lid van de eerste kamer der staten-generaal, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van groot-officier der Leopolds-orde, hem door den koning der Belgen geschonken, en aan jhr. J. T. Binkhorst van den Binkhorst, tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der Christus-orde, hem door den koning van Portugal geschonken.

— De minister van marine zal op Vrijdag aanst. geen gehoor verleenen.

— Volgens het *Dagbl. van 's Grav.* is bij burgemeester en wethouders het rapport ingekomen van den raad van bestuur van het kon. instituut van ingenieurs, over de ontwerpen betrekkelijk eene zeehaven te Scheveningen. Dat rapport moet niet ongunstig luiden, maar echter belangrijke wijzigingen in het ontwerp voorstellen.

— Men verzekert, dat met 1º. Januarij aanst. bij verschillende departementen van algemeen bestuur nieuwe organisatiën zullen plaats hebben.

— De eerste kamer heeft zich in de afdeelingen bezig gehouden met het onderzoek van het spoorweg-ontwerp. In de zitting van heden zijn tot rapporteurs daarover benoemd de hh. van Wessem, van Royen, Cost Jordens en van Beeck Vollenhoven. De discussie over de begrootingswetten is op Vrijdag aanst. bepaald.

— Te Scheveningen zijn thans al de haringschuiten behouden van de visscherij teruggekeerd. De 127 bommen, dit jaar uitgerust, hebben gezamenlijk ruim 19,168,000 stuks steurharing aangebragt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 18 December.

De ministeriële *Morn. Post* is het in de zaak van het Suez-kanaal niet eens met den *Times*, die medegedeeld heeft dat Engeland daartegen geene bezwaren meer had. Eerstgenoemd blad zegt dat de tegenstand van lord Palmerston op goede gronden berust, want de aanleg van het kanaal zou Egypte van Turkije onafhankelijk maken, en wel in het belang van Frankrijk. Engeland moet dus de Porte in hare weigering omtrent deze zaak ondersteunen. De *Daily News* verlangt dat Engeland pogingen aanwende om de medewerking van Oostenrijk, Rusland en Pruissen te verkrijgen, ten einde de voorstellen van den heer de Lesseps in dien zin te wijzigen, dat het Suez-kanaal uitsluitend een handelsweg zal zijn.

Ook meent de *Morn. Post* te kunnen verzekeren dat de Fransche regering er in heeft toegestemd, om Rome door de Fransche troepen te doen ontruimen, maar te Civita-Vecchia bezitting wil houden. Daaromtrent zouden onderhandelingen zijn aangeknoopt met het Britsch kabinet, hetwelk daarmede geen genoegen kan nemen.

— Er blijven steeds geruchten in omloop omtrent oneenigheid tusschen de twee hoofdpersonen van het ministerie, de hh. Palmerston en Russell, en wel over het eerstdaags te houden congres en de quaestie van het Suez-kanaal.

— Op de werf te Portsmouth heerscht eene groote drukte. Wekelijks wordt 7000 £ als arbeidsloon aan de werklieden uitbetaald.

— Berigten uit Bombay deelen mede dat er thans 7 troepen-afdeelingen op weg zijn naar de grenzen van Nepaul, om, in vereeniging met de troepen van Jung Bahadoor, het overschot der opstandelingen te verdelgen. Het overlijden van Nena-Sahib vond meer en meer geloof.

FRANKRIJK.

PARIJS, 17 December.

In de zaak van het congres moeten zich nog voortdurend moeijelijkheden opdoen, vooral wat betreft de personen die daarin zitting zullen hebben. Omdat Engeland niet door een lid van het ministerie zal vertegenwoordigd worden, moeten ook andere mogendheden zwarigheid hebben gemaakt hunne ministers van buitenl. zaken af te vaardigen, waarop Frankrijk echter prijs stelt. De oplossing van deze moeijelijkheid zal waarschijnlijk de opening van het congres vertragen. Het *Journ. des Déb.* beweert echter dat alle zwarigheden reeds uit den weg zijn geruimd. De deelneming aan het congres van kardinaal Antonelli en van graaf Cavour houdt men thans voor zeker.

— Z. K. H. de prins van Oranje heeft bij prins Jerôme een bezoek willen afleggen, maar kon, wegens de ongesteldheid van den prins, niet ontvangen worden. Z. K. H. heeft ook prins Napoleon een bezoek gebragt.

Prins Jerôme bevindt zich iets beter.

— De generaal de Montauban, opperbevelhebber van de expeditie naar China, zal eene bezoldiging genieten van 100,000 fr.

— De vermaarde zanger Roger, die, gelijk men weet, ten gevolge van een ongeluk bij het jagen een zijner armen heeft verloren, is thans weder, van een kunstarm voorzien, voor het publiek opgetreden. De voorstelling, ten zijnen voordeele, bragt 23,400 fr. op.

— Uit Tours wordt gemeld dat de advokaat Lachaud reeds meer dan tien brieven heeft ontvangen, waarin men om de hand van mej. Angelina Lemoine vraagt, maar ook tevens om inlichtingen omtrent het vermogen, waarover zij eenmaal zal kunnen beschikken. Angelina Lemoine is met haren vader naar Parijs vertrokken. De koetsier Fétis heeft, daar men hem overal met verachting bejegende, de stad verlaten, om zich naar Angoulême te begeven.

SPANJE.

Op 15 Dec. hebben de Mooren, 15,000 man sterk, op nieuw een aanval gedaan op de linker-redoute van Ceuta. Zij zijn echter door de troepen van den generaal Ros de Olano met de bajonet uiteengejaagd en verloren daarbij 1500 man. Het verlies der Spanjaarden bestond uit 30 dooden en 126 gekwetsten.

De generaal Prim heeft eene stelling ingenomen op 2 uren afstands van de algemeene legerplaats, ten einde de werken tot het banen van een weg naar Tetuan te beschermen. De divisie van generaal Ros de Olano is geplaatst ter regterzijde van dien weg. De geledene nederlagen moeten het Marokkaansche leger ontmoedigd hebben.

Tot hiertoe hebben de Spanjaarden slechts te doen gehad met ongeregelde Kabijlen. De stammen van Marokko, Tafilet en Sous hebben aan den strijd nog geen deelgenomen. De keizer is nog altijd te Mequinez en schijnt niet voornemens te zijn deze residentie te verlaten. Een zijner broeders dekt Tetuan, waarop de Spaansche troepen het gemunt hebben.

ITALIE.

Te Napels hebben in den nacht van 12 op 13 Dec. een aantal gevangennemingen plaats gehad, zelfs van zeer aanzienlijke personen, beschuldigd van heimelijk inschrijvingen ten behoeve van Garribaldi bevorderd te hebben. Door de policie zijn eenige lijsten van inschrijving in beslag genomen en worden de verspreiders opgespoord. Ook de Sardinische consul is, hoewel bij vergissing, in hechtenis genomen, doch weder in vrijheid gesteld.

PRUISSEN.

BERLIJN, 18 December.

Op den 15den dezer heeft de aangekondigde opening van den spoorweg van Mentz naar Keulen plaats gehad. De groothertog van Hessen en prins Frederik Wilhelm van Pruissen hebben deze plegtigheid met hunne tegenwoordigheid vereerd.

— Prinses Frederik der Nederlanden en prinses Maria hebben, uithoofde van de koude weersgesteldheid, de reis naar 's Hage nog niet durven ondernemen.

— De beroemde hoogleeraar W. Grimm is in den ouderdom van 74 jaren overleden.

— Uit Kopenhagen meldt men dat het kasteel Fredericksborg, eene koninklijke residentie plaats, in den nacht van 16 op 17 Dec. geheel is afgebrand. De koning had zelf de maatregelen tot blussching bestuurd.

— Een der wetgevende kamers in Zweden, de stand der burgers, heeft met eenparige stemmen besloten, zich bij adres tot den koning te wenden met verzoek, om voor de Italiaansche bevolking het regt te bepleiten, over haar bestuur zelve uitspraak te doen.

— Uit Petersburg meldt men dat Mohammed-Amin, een voornaam opperhoofd der bergbewoners, op den regtervleugel van het leger in den Caucasus, zich aan het Russische gezag heeft onderworpen. De keizer heeft vorst Bariatinsky, bevelvoerend generaal aldaar, tot maarschalk verheven.

OOSTENRIJK.

Men beweert dat in den jongsten onder voorzitting des keizers gehouden ministerraad besloten is de uitgaven van het depart. van oorlog met 38 millioen fl. te verminderen. Eene ontwapening op groote schaal zou daarvan het gevolg moeten zijn, hetgeen met het oog op den toestand van Hongarye nog niet te verwachten is.

— De aartshertog Maximiliaan en zijne gemalin zijn in goeden welstand op Madeira aangekomen.

— Naar men uit Hongarye schrijft gaat de regering met groote gestrengheid te werk tegen de zoogenaamde »onrustigen," (Protestanten). Gedurende de jongst verloopen dagen heeft men bij verscheidene superintendenten gestrenge huiszoeking gedaan, in de hoop papieren aan te treffen, welke de regering aanleiding konden geven om maatregelen van dwang toe te passen. Toen de policie van Komorn bij den superintendent wilde binnendringen, sloot deze zijne woning en als een opmerkelijk verschijnsel voegt men er bij, dat in gansch Komorn geen enkele smid werd gevonden, die de policie behulpzaam wilde zijn om de kisten en kasten in de woning des superintendents open te breken. Men zag zich genoodzaakt tot dat einde een militairen smid uit de vesting te doen komen.

De verzoekschriften, waarbij van den keizer het herstel der Protestantsche kerk in hare vroegere regten en de bijeenroeping eener synode wordt gevraagd, zijn reeds door 2,684,033 personen onderteekend; daarentegen dragen de dankadressen voor de ten opzigte der Protestanten genomen maatregelen slechts 39,610 onderteekeningen.

— Op de plaats, waar in 1849 de Oostenrijksch gezinde graaf Zichy op bevel van Görgey, den aanvoerder der opstandelingen, opgehangen werd, heeft de regering eene kapel doen stichten, welke dezer dagen plegtig ingewijd is. Als demonstratie daartegen hebben een aantal Hongaarsche magnaten in eene der kerken te Pesth eene lijkmis voor de 9 revolutionnaire generaals, aan welke in der tijd te Arad het doodvonnis voltrokken is, doen vieren, en die plegtigheid met zeker vertoon en in het nationale kostuum bijgewoond. Eene groote menigte volks was daarbij op de been gekomen, terwijl van den kant der studenten na den afloop der plegtigheid eene poging tot rustverstoring gedaan werd, die de tusschenkomst der gewapende magt hoofdzakelijk maakte.

INGEZONDEN.

Een woord aan onze Stadgenooten bij de voorgenomene veranderingen in de Pieterskerk te Leyden.

Wanneer men oude bekenden, wij willen niet eens zeggen goede vrienden, ziet verdwijnen, maakt zich een droevig gevoel van ons meester; wij wenschten hen zoo gaarne nog in ons midden te behouden. Dit gevoel, sommigen mogen het overdreven noemen, werd ook in ons opgewekt zoo dikwijls een wel levenloos voorwerp, doch waaraan zich voor ons herinneringen uit vroegeren tijd verbonden en dat wij steeds met eerbied hadden aanschouwd, werd gesloopt, vernieuwd of wel vernield, het eenmaal daarover uitgesproken vonnis onmeêdoogend werd voltrokken en wat de tand des tijds nog had gespaard door menschenhanden werd geveld.

Had de noodzakelijkheid steeds de slooping of vernieuwing gevorderd, de rede zoude ons gevoel bedwongen hebben, vooral dan, als het nieuwe het oude had overtroffen, of slechts eenigzins geëvenaard, maar helaas! dit was meestal niet het geval, een slechte smaak deed zich alom kennen; hetgeen het voorgeslacht op stevige fondamenten had opgetrokken werd gesloopt en op zwakke en ziekelijke grondslagen verrees het gebouw der 19de eeuw.

Toen het berigt der voorgenomene veranderingen in de Pieterskerk alhier ons ter oore kwam, hoopten wij dat het bij het voornemen zoude blijven, te meer nog, daar het, naar ons inzien, niet van de daartoe bevoegde autoriteit (het collegie van HH. Kerkmeesters) was uitgegaan en ook de groote noodzakelijkheid niet bestond om tot eene geheele vertimmering van het inwendige des kerkgebouws te besluiten. De banken komen ons voor te zijn van goed eikenhout en in eenen zoo niet goeden dan toch ligt te herstellen staat, wij vreezen of de nieuwe de oude in bewerking en in deugdelijkheid van hout wel zullen overtreffen. Waarom moeten de oude banken dus weg? Omdat er reeds zoo vele geslachten op gezeten hebben en het nu tijd wordt dat er eens nieuwe voor in de plaats komen? Ook kunnen wij moeijelijk toegeven, dat de inrigting der gereformeerde kerken te klein voor de gemeente zoude zijn geworden; vroeger werd die klagt niet vernomen, ofschoon de toehoorders, wanneer van der Palm of Clarisse den predikstoel besteeg, misschien nog talrijker waren dan thans. Sedert werden er twee kerken voor de Afgescheidenen gesticht, een zigtbaar bewijs, dat deze gemeente in getal van leden sterk is toegenomen en daar de Walsche, de Remonstrantsche en de Doopsgezinde kerk door de leden der Nederduitsch-hervormde gemeente veel meer dan vroeger bezocht worden, moet het getal toehoorders in de groote kerken der stad noodwendig aanzienlijk verminderen.

Wij hebben echter thans vernomen, dat de noodige gelden bij een gebragt zijn en er uitvoering aan het plan zal gegeven worden. Wij betreuren het. Zoo zal dan onze fraaije hoofdkerk, een sieraad der stad, waaraan zich voor vaderland, stad en huisgezinnen zoo vele herinneringen knoopen, ook aan het dwangjuk der mode onderworpen worden en *naar de eischen des tijds en naar den aard der openbare Godsdienstoefeningen worden ingerigt:* de banken, waarin onze ouders en voorouders zaten, zullen voor nieuwe moeten plaats maken, alle onze herinneringen vernietigd en het eerbiedwaardig gebouw onteerd worden.

Het noodlottig voorbeeld van andere plaatsen is nu ook tot onze stad overgeslagen. Delft, Utrecht, Gorinchem zijn voorgegaan, Leyden zal volgen, de Pieterskerk is aan de beurt. Vergunt ons voor het slagtoffer te mogen spreken. Zijn dan die voorbeelden zoo navolgenswaardig? Waren het veeleer geene waarschuwingen? Is het gegoten ijzeren, groen bronsgeverwde koorhek in de Oude Kerk te Delft dan zoo fraai? Het moest komen in de plaats van het kunstig eikenhouten met ebbenhout ingelegde koorhek, dat toen afgebroken en verkocht werd en waarvan nog slechts overblijfsels in de werkplaatsen van eenige onzer schilders te zien zijn. Het wapen van den admiraal Piet Hein, eertijds boven zijne tombe geplaatst, is misschien toen ook met de *oude prullen* opgeruimd, later werd het door ons bij een onzer schilders teruggevonden.

De Domkerk te Utrecht heeft zich ook van binnen aan de mode moeten ten dienst stellen; vertimmering en verwwerk zijn weinig in overeenstemming met het waardige en ernstige gebouw, en, zooals wij vernamen, beantwoordt het hooge beschot, dat tegenwoordig zoo zeer door sommige togtvreezende kerkbezoekers wordt aangeprezen, niet aan het doel, iets waarvan onze stadgenooten zich, bij het bezoeken der Walsche kerk alhier, evenzeer kunnen overtuigen. Te Gorinchem werd de kerk geheel verbouwd, slechts de toren bleef gespaard; het prachtige koperen koorhek en het praalgraf der Heeren van Arkel verdwenen, de grafzerken werden verkocht en de oude predikstoel, in de onrustige dagen der beeldstormerij gespaard, werd in eene archiven-kast veranderd!!.... Zonderlinge lotbestemming voorwaar!

Wij hebben [illegible] lt [illegible] ippe[illegible] lan[illegible] kwetsbare punten aan te roeren, ten einde den schijn te vermijden als wilden wij in oppositie treden tegen plannen, wier uitvoering ons niet persoonlijk aangaat; wij meenden alleen te moeten spreken en waarschuwen tegen de overdreven veranderingswoede van onzen tijd. (*nu anderen, daartoe meer bevoegd dan wij,* [illegible] ons [illegible] zoude kunnen worden tegengeworpen: waarom hebt gij er in berust, waarom, toen het nog tijd was, er uwe stem niet tegen verheven?

Aan allen, die eenigen invloed hebben, roepen wij toe: matigt de pogingen van hen die overdrevene veranderingen in onze gebouwen willen brengen, spoort aan tot herstelling, zoo veel mogelijk in den geest en stijl van het gebouw of monument, van wat door den tijd of, hetgeen nog erger is, door de straatjongens werd beschadigd en zorgt dat deze laatste in hunne baldadigheden niet langer ongestoord voortgaan *)!

Maar vooral roepen wij thans, nu het nog tijd is, hun, wier pligt en roeping het is over onze kerkgebouwen te waken, toe: hebt eerbied voor het nog bestaande, bederft de Pieterskerk niet, verschoont het eerbiedwaardig gebouw van een houten staketsel, duldt althans nooit dat het schoone koorhek, even als te Delft plaats greep, voor afbraak worde verkocht en dat wij iederen gevierden kanselredenaar ten koste van een Gothisch kunstgewrocht koopen moeten.

December 1859. C. K. v. S.

*) Hoe weinig belang er binnen Leyden, door de bevoegde magt, in gedenkteekenen gesteld wordt blijkt o. a. uit de omstandigheid, dat de fraaije fontein op de Vischmarkt, VROEGER *van de maand November tot Maart voor den invloed van het winterweder gedekt, thans ongedekt aan vorst en sneeuw wordt prijs gegeven,* welke verwaarloozing niet voor de eerste maal geschiedt. Moeten welligt de kosten van het nieuwe hek, waarmede dit monument een paar jaren geleden is *opgeschikt*, op het houten bekleedsel gevonden worden?

STADS-BERIGTEN.

DE BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN doen te weten, dat door den Raad dier gemeente, in zijne vergadering van den 24sten November 1859, is vastgesteld de volgende

VERORDENING

betreffende den verkoop van brood binnen de gemeente Leyden, *strekkende tot aanvulling van het bepaalde bij art.* 191 *tot* 205 *der Algemeene Politie-Verordening, vastgesteld den* 9den *October* 1856.

EERSTE AFDEELING. *Over de zetting van het brood.*

Art. 1. De broodsoorten, welke tot voornaamst en dagelijksch voedsel der ingezetenen dienen, zijn aan eene zetting onderworpen, die alleen beschouwd wordt als een hoogste prijs (*maximum*), waarboven het verboden is die broodsoorten van een bepaald gewigt te verkoopen.

Art. 2. Die broodsoorten zijn: *a.* het beste tarwe- of zoogenaamd franschbrood; *b.* het hoog- of zoogenaamd gebraakt tarwebrood; *c.* het huisbakken- of zoogenaamd bruinbrood; *d.* het ongebuild of zoogenaamd kropbrood; *e.* het onvermengd roggebrood.

De zamenstelling dier broodsoorten wordt bij art. 7—11 nader omschreven.

Alle andere broodsoorten, zoo als: fluit- en kransbrood, dubbelgebakken- en kleinbrood, kadetjes, gebak enz., behooren niet tot die welke aan de zetting zijn onderworpen, maar worden als brood van weelde beschouwd.

Art. 3. De zetting wordt geregeld door Burgemeester en Wethouders; als grondslagen daarvoor worden aangenomen:

1°. de hoeveelheid ponden broods, die een mud graan oplevert, namelijk:

a.	78	ponden	franschbrood.
b.	74	»	hoogbrood.
c.	86	»	bruinbrood.
d.	108	»	kropbrood.
e.	100	»	roggebrood.

2°. de kosten, die vereischt worden om het graan tot brood te verbakken, als: van ieder mud voor

franschbrood	f 5.01^{5}.
hoogbrood	» 4.38^{5}.
bruinbrood	» 4.78^{5}.
kropbrood	» 5.37^{5}.
roggebrood	» 2.48.

3°. de winst voor den bakker, beloopende

f 1.95	voor iedere	78	pond	franschbrood.
» 1.95	»	»	74	»	hoogbrood.
» 1.80	»	»	86	»	bruinbrood.
» 1.62	»	»	108	»	kropbrood.
» 1.30	»	»	100	»	roggebrood.

4°. de prijs van het graan, als: van de witte Zeeuwsche en Hooglandsche tarwe, naar de Rotterdamsche markt; van de Poolsche tarwe en Pruissische rogge, naar de Amsterdamsche markt.

5°. de accijns van het graan, volgens de wettig vastgestelde tarieven.

Art. 4. De zetting wordt bepaald, veranderd of geregeld door Burgemeester en Wethouders, zoo dikwijls de prijs van het graan, voor de broodsoorten benoodigd, zóóveel rijst of daalt, dat de prijs van het brood per pond met een halven cent moet worden vermeerderd of verminderd.

Zij wordt telkens bij openbare afkondiging door aanplakking en de bepaalde borden, alsmede door plaatsing in de Leydsche Courant, ter kennis der ingezetenen, der broodbakkers en broodslijters gebragt.

Art. 5. Iedere bakker en slijter van brood is verpligt, om bestendig in zijn winkel een zwart bord geplaatst te houden, waarop de prijzen der aan de zetting onderworpen broodsoorten, benevens het gewigt van het brood, duidelijk en van de straat leesbaar, zijn opgeteekend.

Art. 197 der Algemeene Politie-verordening van den 9den October 1856 komt daardoor te vervallen.

Art. 6. Het brood dat buiten de gemeente gebakken, daar binnen wordt gesleten en onder de bij art. 2 vermelde broodsoorten kan worden begrepen, wordt daarmede gelijk gesteld, wat betreft de zetting, de zamenstelling en het gewigt.

TWEEDE AFDEELING. *Over de zamenstelling van het brood.*

Art. 7. Het brood, van gemalen tarwe of rogge gebakken en ten verkoop bestemd, mag geen meel of afval van ander graan bevatten, maar moet zamengesteld zijn uit het voor iedere soort bestemde meel, 't zij van de meelfabrieken of van de binnen en buiten de gemeente gevestigde korenmolens afkomstig.

Art. 8. Voor de aan de zetting onderworpen broodsoorten moet beste en gezonde tarwe en rogge worden gebruikt.

Art. 9. Het zoogenaamd franschbrood en het gebraakt of hoogbrood moet zamengesteld worden van gebuild tarwemeel, waaruit al de afval, zooals zemelen, kort en grint, is gebuild, zonder eenige vermenging.

[illegible] huisbakkenbrood wordt gebakken van tarwemeel, zoodanig gebuild, dat niet [illegible] dan twaalf ponden afval uit een mud tarwe wordt genomen en het overige, zonder andere vermenging, in het meel blijft.

Het krop uit den zak moet zamengesteld worden van ongebuild [illegible] meel, gelijk het van den molen komt.

Het roggebrood moet vervaardigd worden van gebroken rogge, zooals zij van den [illegible] r dat de roggebloem daaruit geheel of gedeeltelijk, is gebuild of gezeefd.

Art. 10. Het brood moet goed doorbakken zijn; dat tetsig of niet goed gaar voorhanden in de winkels wordt bevonden, is ten behoeve der gemeente verbeurd.

Art. 11. Het brood, elders gebakken en hier ter stede ten verkoop ingevoerd, is aan dezelfde bepalingen op de zamenstelling onderworpen, als het brood binnen de gemeente gebakken.

DERDE AFDEELING. *Over het gewigt van het brood.*

Art. 12. Het brood, aan de zetting onderworpen, heeft een bepaald gewigt van *vijf oncen* en het veelvoud van dien.

Elk verschil bij de weging, grooter dan *drie pCt.*, is strafbaar.

Art. 13. Aan de broodkeurders wordt opgedragen, bij het onderzoek naar de hoedanigheid van het brood, toe te zien dat de voorschriften aangaande het gewigt behoorlijk zijn opgevolgd.

Strafbepaling.

Art. 14. Zij die brood verkoopen boven den bepaalden zettingsprijs of in strijd handelen met de voorschriften dezer verordening, worden gestraft met eene geldboete van *één* tot *vijfentwintig* gulden en eene gevangenis van *één* tot *drie* dagen, te zamen of afzonderlijk.

Overgangsbepaling.

Art. 15. Bij het in werking komen dezer verordening vervalt die van den 6den October 1859, betreffende den verkoop van brood binnen de gemeente Leyden, strekkende tot aanvulling of wijziging van het bepaalde bij art. 191 tot 205 der Algemeene Politie-Verordening, vastgesteld den 9den October 1856.

Vastgesteld door den Raad der gemeente Leyden, in zijne openbare vergadering van den 24sten November 1859.

De Burgemeester, D. TIEBOEL SIEGENBEEK.
De Secretaris, v. PUTTKAMMER.

Zijnde deze verordening aan de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, volgens hun berigt van den 7/13 December 1859, lit. B. N°. 7053 (1e afd.) G. S. N°. 2, in afschrift medegedeeld.

En is hiervan afkondiging geschied waar het behoort, den 20sten December 1859,

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

KERKNIEUWS.

GORINCHEM, 17 December. Tot predikant bij de Ned. herv. gemeente alhier is beroepen ds. F. C. A. Pantekoek, te Charlois. Met hem waren op het drietal geplaatst de hh. de Pecker, te Waddingsveen en Quack, te Brakel.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIEN AAN DE GRONINGSCHE HOOGESCHOOL.

Den 17den December de heer A. Hilbingh Prins, med. doct. te Beilen, in de verloskunde.

— Door de geneeskundige faculteit onzer hoogeschool is de heer M. G. van Pelt, officier van gezondheid 2de kl., na gehouden *colloquium doctum*, tot doctor in de genees-, heel- en verloskunde bevorderd.

Mren Regenten van het H. G. of Armen Wees- en Kinderhuis alhier, achten zich verpligt, neringdoende personen, houders van panden enz. te verzoeken, geene goederen, welke hun door Weeskinderen van genoemd gesticht worden aangeboden, op te koopen, of in pand te nemen.

Namens Regenten voornoemd,
LEYDEN, 20 December 1859. TICHLER, *Voorz.*

10 PERCENT BENEDEN DEN GEWONEN PRIJS,

worden de nog voorhanden Winterkleedingstukken wegens het vergevorderde saizoen uitverkocht,

IN HET

GOEDKOOPE VERKOOPHUIS,

VAN

J. CAHEN Jr.,

Maarsmansteeg, het tweede Huis van de Vischbrug, W. IV. N°. 72.

Uitrustingen naar Oost- en West-Indië worden binnen weinige dagen in gereedheid gebragt.

Alle Kleedingstukken kunnen desverkiezende naar de maat geleverd worden, zonder verhooging van prijs.

Ontvangen een groot assortiment ondoordringbare Regenjassen.

De zoo gunstig bekende krimpvrije Flanellen Hemden zijn thans weer in massa voorhanden à *f* 1.75 en hooger, bij J. CAHEN Jr.

Bij acte op den 19den December 1859, voor den Notaris J. A. PRYN, residerende te *Leyden*, en Getuigen gepasseerd, is door de Heeren BERNARDUS HENDRICUS HEGGELMAN en JOHANNES SIMON RIJKEN, beide Koornwijnbranders, wonende te *Leyden*, de **Vennootschap**, bestaande in het maken van en handel drijven in Binnenlandsch en Buitenlandsch Gedistilleerd, en tot het doen van de daartoe betrekkelijke inkoopen van Granen, Kolen, Gedistilleerd en dergelijke, alsmede tot het verrigten van die handelingen, welke tot genoemden handel betrekking hebben; welke tusschen hen op den 15den April 1857, voor den tijd van vijf jaren, onder de firma van »HEGGELMAN & RIJKEN" was aangegaan, te rekenen van den 15den December 1859 af, met wederzijdsch genoegen **ONTBONDEN**, en de Vennoot JOHANNES SIMON RIJKEN met de liquidatie van de zaken der Vennootschap belast, welke liquidatie zal geschieden onder de firma als boven, buiten welk geval de firma van »HEGGELMAN & RIJKEN" door geen hunner voortaan mag worden gebezigd of geteekend.

De Schuldeischers in het Faillissement van H. J. W. SUSANNA, *Winkelier en Slijter*, te *Boskoop*, worden opgeroepen om op Zaturdag den 24sten December 1859, des morgens ten *elf* ure, ter Vergaderkamer van de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, te komen aanhooren de **Rekening** en **Verantwoording**, die, overeenkomstig de wet, zal worden afgelegd; door

Den Curator in voorn. Faillissement,
J. MAARSCHALK.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 30sten December 1859, des namiddags te *een* uur, zal onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, door Heeren Curatoren der Hoogeschool te *Leyden*, in een der vertrekken van het Akademie-Gebouw op het Rapenburg, worden **aanbesteed:**

Het ONDERHOUD *van alle* GEBOUWEN, *enz., tot genoemde Hoogeschool behoorende, benevens het daaraan verrigten van eenige* HERSTELLINGEN; *en zulks voor den tijd van één jaar, ingaande met den eersten Januarij* 1860, *en eindigende met den laatsten December deszelven jaars.*

Deze Aanbesteding zal geschieden bij *Inschrijving* en *Opbod*.

Het Bestek op hetwelk de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, boven en behalve aan het Lokaal van het Ministerie voornoemd te *'s Gravenhage*, ter lezing liggen: te *Leyden* bij J. Koreman, aan de Hoogewoerdspoort; in het Logement den Burg en in den Paauw, aan de Koornbrug; te *Amsterdam*, in het Noordhollandsche Koffijhuis; te *Haarlem*, in de Vergulde Druif; te *Rotterdam*, in den Romein; te *Dordrecht*, in Bellevue, en te *Gorinchem*, in den Doelen.

Verlangd wordende inlichtingen zijn te bekomen bij den Opzigter der Gebouwen van de Hoogeschool J. W. SCHAAP, te *Leyden*, terwijl *acht* dagen vóór de Besteding aanwijzing in loco zal geschieden, des voormiddags te 10 ure, aanvangende aan het Groot Akademie-Gebouw.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN TETS.

In het Magazijn van Schrijfbehoeften op de Hoogewoerd van H. J. T. HATVELD

is in ruime sortering voorhanden, alle soorten van Schrijf, Post, Grijs, Graauw, Stroo, Pak, Bord, Carton, Teeken, Gekleurd, Fantaisie, Filtreer, Transparent en vele andere soorten van Papieren.

Grootboeken, Journaals, Memorials, Klad- en Winkelboeken, terwijl de niet voorhanden zijnde soorten in den kortst mogelijken tijd worden vervaardigd.

Rekeningen, Nota's, Wissels, Assignatiën, Kwitantien en Visitekaartjes.

Gereformeerde Kerkboeken in verschillende formaten en banden, bijzonder goedkoop.

Platen, Schilderslijsten, Prenten, Cartons, Kinderwerkjes, Verw- en Passerdoozen, Speelkaarten, Kinder- en Gezelschapspellen, Leijen, Griffels, Cartonnages, Papeteriën, Schrijf-, Teeken- en Zakportefeuilles, Mappen, Lampenkappen en Sluijers, Nieuwejaarskransjes, enz., enz.

Ontvangen de zoo zeer boven alle andere soorten uitmuntende Stalen Pennen en Inktkokers van Violet.

Beveelt zich bijzonder aan tot het leveren van gesteendrukte Visitekaartjes à *f* 1.— en *f* 1.50 per 100 stuks, alsmede tot al wat tot het vak van Steen- en Boekdrukwerk behoort.

☞ Postpostapier wordt gratis met Naam en Adres gestempeld.

☞ Men verlangt voor eene Fabriekzaak te dezer Stede, als **Reiziger**, een jong mensch niet beneden de 20 jaren, en bekend met de Fransche taal, alsmede bewijzen van goed gedrag kunnende produceren, tegen een billijk Salaris en Conditiën nader te bepalen; inclinerende vervoege men zich met gesloten briefjes onder Letter **L.** bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN, Breedestraat, alhier.

HOUTVERKOOPING

te *Lisse*, op Donderdag den 29sten December 1859, des voormiddags ten 10 ure, op de Hofstede ***VEENENBURG***, van eene zeer aanzienlijke partij extra zwaar Elzen, Esschen, Eiken en Berken **Hakhout**, staande op struik, en op de Hofstede ***WILDLUST*** van eene partij Populen en eenige andere **Boomen**.

Te beginnen aan den Straatweg, tegenover *»de Nachtegaal."* Kunnende zeer gemakkelijk zoo te Water als te Land vervoerd worden. Betaaldag 27 Julij 1860.

Bij P. H. VAN DEN HEUVELL, te *Leiden*, is in het licht verschenen:

DE PELGRIM-VADERS OF PURITEINEN,

STICHTERS VAN NIEUW-ENGELAND,

naar het Engelsch van W. H. BARTLETT, bewerkt met Aanteekeningen en oorspronkelijke Bijlagen, uit de beste Engelsche en Nederlandsche bronnen getrokken, door Dr. E. B. SWALUË, Predikant te Amsterdam. Prijs *f* 3.60.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG 19 December.

			Laagst.koers	Hoogst.koers	Gebleven
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à 2 1/2	pCt.	63 3/8	63 7/16	63 3/8
Dito Certificaten	» 3	»	75 1/4	—	—
Dito dito	» 4	»	97 5/8	97 3/4	97 3/4
Amortisatie Syndicaat	» 3 1/2	»	93	—	—
Handelmaatschappij	» 4 1/2	»	125 3/4	—	—
O. I. Leening	» 4	»	96 1/2	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	» 4 1/2	»	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	» 4 1/2	»	—	—	—
BELGIE,	» 2 1/2	»	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» 2 1/2	»	—	—	—
Dito dito	» 4 1/2	»	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	» 3	»	—	—	—
Dito dito	» 4 1/2	»	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	» 1 1/2	»	32 1/4	32 5/16	32 1/4
Dito Obligatiën	» 3	»	43 3/4	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	41 9/16	41 3/4	41 11/16
Bewijzen Coupons			—	—	—
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	44 1/16	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	104	—	—
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	102 1/2	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	84 7/8	85	—
Dito 1840	» 4	»	81 1/16	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4	»	80 15/16	81	—
Dito dito Nieuwe	» 4	»	—	—	—
Inschrijving in Ardgen.	» 6	»	—	—	—
Certificaten van dito	» 5	»	61 7/8	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 300	»	139	—	—
Dito Obligatiën	» 4	pCt.	79 3/4	—	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à 4 1/2	»	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	» 5	»	—	—	—
Dito	» 4	»	—	—	—
Dito Metall.	» 5	»	56 7/16	56 11/16	56 1/2
Dito Nieuwe	» 5	»	74 3/8	74 5/8	74 1/2
Dito 1847	» 2 1/2	»	30	30 1/8	30
BRAZILIE, 1824 100 £	» 5	»	99 1/4	—	—
SARDINIE,	» 5	»	—	—	—
PERU, Geldleening 1824	» 4 1/2	»	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	» 5	»	26 3/4	—	—
GRENADA, Obligatiën	» 3 1/2	»	16	16 1/8	—
MEXICO, Obligatiën 1851	» 3	»	20 3/8	—	—
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.